گفت‌وگو
شیوا نوروزی

موضوع چالش‌برانگیز شکست‌های عجیب و غریب برخی تیم‌ها تقریباً در تمامی فصول لیگ برتر فوتبال مطرح شده و لیگ امسال نیز از این قاعده مستثنی نیست. حساس شدن بازی‌ها و ماندن مدعیان در کورس قهرمانی تنور شایعات را در این باره داغ کرده تا جایی که بی‌تفاوتی یکی از بازیکنان تیم‌های لیگ برتری آن هم درست وقتی که توپ وارد دروازه تیمش می‌شود مهم‌ترین موردی است که شک و شبهه‌ها را در خصوص تعیین نتایج بازی‌ها دوباره سرزبان‌ها انداخت. در همین خصوص با بهمن فروتن کارشناس و مربی فوتبال که خودش اینگونه مسائل را تجربه کرده به گفت‌وگو نشستیم و ابعاد این بحث‌های حاشیه‌ای را بررسی کردیم.

وقتی صحبت از پرونده چندین صفحه‌ای فساد در فوتبال در کمیسیون اصل ۹۰ وجود دارد یعنی اینکه بحث فراتر از این است که یک بازیکن دلش بخواهد گل به خودی بزند. اینجا صحبت از ساختاری است که بیرون از فوتبال وجود دارد و این ساختار تصمیم می‌گیرد یک تیم در لیگ بماند یا نماند

بهمن فروتن، کارشناس و مربی فوتبال در گفت‌وگو با «جوان»:

افکار سودجویانه و فرهنگ عقب‌افتاده عوامل تبانی در فوتبال هستند

یکی از داوران به من گفت ۲ امتیاز به شما بدهکارم

شایعات زیادی در مورد تبانی در فوتبال ایران دوباره سرزبان‌ها افتاده است. چرا در فوتبال کشورمان صحنه‌هایی به چشم می‌خورد که همه ساله موضوع تبانی و تغییر نتایج به نفع برخی تیم‌ها مطرح می‌شود؟

وقتی کنترلی که باید و شاید در فوتبال وجود نداشته باشد طبیعتاً برخی‌ها به فکر جرزنی می‌افتند. سال‌هاست که می‌گوییم بحث تبانی وجود دارد و خیلی‌ها هم می‌گویند وجود ندارد. باید در مورد هست و نیست تبانی با چشمان باز عمل کنیم. البته اگر شرایط مثل ۱۰ سال پیش بود اصلاً نمی‌توانست چنین مسئله‌ای در رسانه مطرح شود. هنوز هست و نیست تبانی مشخص نیست هرچند که کمیسیون اصل ۹۰ کارهایی در این زمینه انجام داده ولی پیگیری آن‌ها نیز به دست فراموشی سپرده شده است. کسی هم نمی‌تواند جلوی جریاناتی که در تبانی دست دارند را بگیرد.

آیا با دیدن صحنه‌ای که بازیکن برای گرفتن توپ در مستطیل سبز تلاش نمی‌کند می‌توان مدعی شد تبانی صورت گرفته؟

در فوتبالی که هیچ نوع دستکاری و سازماندهی در آن وجود نداشته باشد نه نمی‌توان ادعایی در مورد تبانی داشت. شاید در کشوری و در یک بازی بازیکنی از یک تیم که سال بعد می‌خواهد به تیم حریف برود برای آنکه تیم سال بعدش سقوط نکند گل به خودی بزند اما فوتبال ما اصلاً چنین شرایطی را ندارد. وقتی صحبت از پرونده چندین صفحه‌ای فساد در فوتبال در کمیسیون اصل ۹۰ وجود دارد یعنی اینکه بحث فراتر از این است که یک بازیکن دلش بخواهد گل به خودی بزند. اینجا صحبت از ساختاری است که بیرون از فوتبال وجود دارد و این ساختار تصمیم می‌گیرد یک تیم در لیگ بماند یا نماند. در واقع از اول فصل مشخص است که تیم‌های سقوط کننده متعلق به بخش خصوصی هستند.

علل بروز پدیده شوم تبانی در فوتبال چیست؟

دو علت مهم دارد؛ افکار سودجویانه و فرهنگ عقب‌افتاده. سودجویی و منفعت‌طلبی دلیل اول است. افرادی به فوتبال آمده‌اند که فقط برای پول درآوردن به این رشته آمده‌اند. اکثراً هم فوتبالی نیستند و سازمان‌یافته عمل می‌کنند. علت دوم پایین بودن سطح فرهنگی فوتبال است. در تمام دنیا فوتبال از نظر فرهنگی عقب‌مانده محسوب می‌شود. از نظر فرهنگی حتی می‌توان ادعا کرد که برخی از بازی‌ها با رفتارهای قبیله‌ای در جنگل‌های آمازون برابری می‌کند! نزدیک به ۵۰ سال در فوتبال دنیا، از شرق آسیا تا اروپای مرکزی مربیگری کرده‌ام و باتوجه به تجربیات شخصی‌ام این اعتقاد را دارم. فوتبال قابل قیاس با رشته‌های دیگر نیست. مثلاً کشتی فرهنگ خاص خودش را دارد، فرهنگی که تختی‌ها و پهلوان‌ها آن را پی‌ریزی کرده‌اند. یا در تنیس اگر توپ به لبه تور بخورد و امتیاز بگیرند تنیسور عذرخواهی می‌کند. بسیاری از رشته‌ها از نظر فرهنگی از فوتبال جلوتر هستند. این دو عوامل اصلی فساد در فوتبال هستند. دولت‌ها در کشورهای مختلف اصلاً علاقه‌ای به فوتبال ندارند. اما این ورزش را میلیاردها نفر در جهان تماشا می‌کنند.

خودتان تجربه‌ای از اتفاقات تعجب‌برانگیز در فوتبال ایران دارید؟

در بخش خصوصی کار کرده‌ام، با تیم شموشک نوشهر در فصل ۸۵ - ۸۴ هفته چهارم پرسپولیس را شکست دادیم و هفته پنجم ۱۰ نفره پاس دنیزلی را بردیم. بلایی به سرمان آوردند که از فوتبال منزجر شدیم. تیم خصوصی بود و پولی که بخش دولتی برای تیم‌هایش خرج می‌کرد را نداشتیم. یکی دو سال بعد یکی از داوران را دیدم که به من گفت دو امتیاز بابت یکی از بازی‌های همان فصل به شما بدهکارم! وقتی بازی دستکاری می‌شود با بی‌عدالتی روبه‌رو هستید. در این فوتبال اگر نتوانید خوب پول خرج کنید کم‌کم فوتبال رو به فروپاشی می‌رود.

چرا عزمی برای برخورد با متخلفان وجود ندارد؟ چرا هیچ پرونده تبانی به نتیجه نمی‌رسد و خبری از محرومیت نیست؟

کسانی که این شبکه‌ها را تشکیل می‌دهند قطعاً افرادی پرقدرت هستند. به این نتیجه رسیده‌ام که نیروهای درون‌سازمانی وجود دارند که جدا از سازمان خود و مستقل برون‌سازمانی عمل می‌کنند. در نتیجه هیچ کاری نمی‌توان کرد و فاصله فوتبال ما با فوتبال بین‌المللی هر روز بیشتر و بیشتر می‌شود.

با توجه به شایعات زیادی که در فوتبال کشورمان وجود داشته و دارد آیا می‌توان به بهانه اینکه هیچ ادعایی ثابت نشده از پیگیری این مسئله صرفنظر کرد؟

شبکه‌های مافیا به قدری در ایتالیا سازمان‌یافته هستند که هیچ قاضی نمی‌تواند علیه‌شان اعلام جرم کند. اما مگر مبارزه علیه مافیا وجود ندارد؟ تا جایی که توان داریم باید مبارزه و شفاف‌سازی کنیم. این فوتبال دولتی است و باید شرایطی را فراهم کند که مدعیان بتوانند حرفشان را بزنند به اینکه فوری تهدید کنند اگر نتوانید ادعایتان را ثابت کنید به مشکل برمی‌خورید. ببینید مردم سرشان برای تهمت زدن به یک نفر در فوتبال درد نمی‌کند. یک نفر به من زنگ زده و از من می‌خواهد با عادل فردوسی‌پور در مورد اتفاقات عجیب و غریب در بخش جوانان صحبت کنم. باید مرجعی برای رسیدگی به معضلات فوتبال دولتی وجود داشته باشد.

فرهنگ‌سازی چه نقشی در مبارزه با معضل تبانی دارد؟

یکی از عوامل مبارزه با دستکاری نتایج در فوتبال و فساد، فرهنگ‌سازی است. فکر می‌کنم در هر تیمی تعدادی از بازیکنان با دستور برون‌سازمانی عمل می‌کنند. داوران نیز برای آنکه بگویند پاک هستند تلاش می‌کنند. ولی جایی که بازیکنان قادر به تبانی نیستند یا حاضر به تبانی نمی‌شوند دست به دامن داوران می‌شوند. در آن صورت است که به یک داور می‌گویند باید نتیجه فلان بازی را دربیاوری. در این جریان داورانی هستند که نمی‌خواهند چنین دستوری را انجام دهند. ببینید استعفا و خداحافظی در فوتبال زیاد شده. آن‌ها داورانی هستند که نمی‌خواهند تبانی کنند و سوت زدن برایشان می‌شود عذاب. داورانی هم هستند که به دستورات عمل می‌کنند. در نهایت چون هیچ مرجعی برای رسیدگی نیست نتیجه‌ای ندارد. حتی اگر به این موارد اشاره هم کنید با شما برخورد می‌کنند نه خاطیان صاحب قدرت. مثل من که ۱۰ سال پیش گفتم نتایج بازی‌ها دستکاری می‌شود و چندین سال خانه‌نشین شدم. بنابراین اعتراض‌ها فروکش می‌کند و هیچ مقاومتی در مقابل این سازمان نمی‌شود. درنهایت هم این جریان بزرگ و بزرگ‌تر می‌شود تا روزی به سرنوشت بوکس و قایقرانی دچار شوند. فوتبال دولتی است و باید بودجه‌ای برای رسیدگی به معضلاتی چون تبانی اختصاص دهد. در آن صورت نه کسی به من متوسل می‌شود و نه به عادل فردوسی‌پور. باید مدعیان بتوانند حرفشان را بزنند و بالاخره این پرونده‌ها روزی به اثبات می‌رسد.

گزارش
دنیا حیدری

شایعه‌ها و تبانی‌های اثبات نشده

همیشه پای یک نفر در میان است!

تبانی کثیف‌ترین حربه برای رسیدن به موفقیت است اما کثیف بودن این حربه، باعث نمی‌شود عده‌ای آن را راهکار رسیدن به اهداف خود قرار ندهند. بحثی که هرساله شایعات زیادی را سر زبان‌ها می‌اندازد. شایعه‌ای که طی روزهای اخیر یک بار دیگر با رفتار تعجب‌برانگیز بازیکن سیاه‌جامگان برابر تراکتورسازان تبریزی و ایستادن تعجب‌برانگیز شربتی درست در زمانی که حریف به سوی چهارچوب دروازه حمله‌ور شده بار دیگر برسر زبان‌ها افتاده. خصوصاً که تراکتور برای عقب نماندن از کورس قهرمانی به امتیازهای خود نیاز مبرم دارد. شایعه‌ای که باعث شد نگاهی داشته باشیم به اتفاقات مشابهی که طی سال‌های اخیر باعنوان شایعه تبانی، مطرح شده است.

فصل ۸۳ - ۸۲ استقلال اهواز دو هفته آخر با استقلال و پاس بازی داشت. استقلال با ۴۹ امتیاز صدرنشین بود و پاس با ۴۷ امتیاز در تعقیب آن. گفته می‌شد استقلالی‌های اهواز حتماً برای قهرمانی همنام تهرانی خود همکاری خواهند کرد اما صدرنشین در اهواز ۲ بر یک شکست خورد و پاس ۵۰ امتیازی شد. در هفته آخر استقلال پگاه را در رشت ۳ - ۲ شکست داد اما پاس با پنج گل استقلالی‌های اهواز را به زانو درآورد و قهرمان شد. قهرمانی که استقلالی‌ها به آن شک داشتند اما هیچ چیز اثبات نشد!

فصل ۸۴ - ۸۳ شموشک در خانه شکست‌ناپذیر بود حتی فولاد صدرنشین را هم در قلعه عقاب‌ها شکست داده بود اما ۳ هفته مانده به پایان لیگ، با یک گل عجیب به استقلال باخت تا داستان قهرمانی تغییر کند. رامین محرم‌نژاد در خط دفاع توپ را لو داد و همان توپ توسط عنایتی گل شد و پیروزی استقلال را رقم زد. گلی که شایعه تبانی را سر زبان‌ها انداخت. فصل بعد، محرم‌نژاد راهی استقلال شد و سال بعد بدون حتی دقیقه‌ای بازی کردن از این تیم جدا شد.

فصل ۸۷ - ۸۶ پرسپولیس که با سپاهان در کورس قهرمانی بود، ۳ هفته قبل از پایان لیگ با سایپا دیدار کرد. سرخپوشان آن بازی را با گل به خودی معمارزاده به پایان رساندند و همین ۳ امتیاز قهرمانی را به دنبال داشت. معمارزاده فصل بعد راهی پرسپولیس شد اما زمانی که او قرمزپوش شد هیچ کدام از مدیران و حتی سرمربی قبلی در این تیم نبودند تا شایعه تبانی جدی گرفته نشود.

فینال جام حذفی، فصل ۸۷ - ۸۶ بازی رفت در گیلان برگزار شد و پگاه، استقلال را یک بر صفر شکست داد اما در بازی برگشت، استقلال ۳ بر صفر به برتری رسید و قهرمان جام حذفی شد. در این بازی ابراهیم تقی‌پور، مدافع پگاه گیلان بسیار ضعیف کار کرد و روی هر ۳ گل دریافتی پگاه نقش داشت. تقی‌پور فصل بعد توسط الف. ق آبی‌پوش شد.

فصل ۸۸ - ۸۷ سه هفته قبل از پایان لیگ، استقلال یک امتیاز از ذوب‌آهن پیش بود اما دو تساوی پیاپی باعث شد فاصله ذوبی‌های اصفهان به عدد ۳ برسد. در بازی ذوب‌آهن و فولاد که نتیجه آن اهمیتی برای فولاد نداشت، قلعه‌نویی تلاش بسیاری کرد تا فولادی‌ها را برای برد تهییج کند. از سویی به ابراهیم‌زاده گفته شد ممکن است یکی از بازیکنانش مقابل فولاد بازی خود را نکند. مسئله‌ای که باعث شد شاهین خیری روی نیمکت بنشیند. اما عیسی اندوی به هیچ توپی نه نگفت تا فولاد ۱ - ۴ برنده شود.

همان سال، ابراهیم توره که بازیکن کلیدی پرسپولیس بود، برابر پگاه گیلان بی‌دلیل کارت زرد گرفته و در دربی به میدان نمی‌رود. آن سال چند ستاره لیگ از جمله محمد نوری از صبا، مهدی کریمیان از برق شیراز و... به دلایلی چون محروم و مصدوم بودن، برابر استقلال بازی نکردند. سال بعد الف. ق در استقلال نماند و راهی سپاهان شد و توره و کریمیان با او راهی اصفهان شدند و باز نام الف. ق سر زبان‌ها افتاد اما باز چیزی ثابت نشد.

فصل ۹۱ - ۹۰ مدیر روستا، سرمربی برکنار شده شهرداری تبریز، چند هفته پس از اخراج در مصاحبه‌ای جنجالی گفت بائو به عمد کارت زرد گرفته تا برابر تیم سابقش بازی نکند و تأکید کرد که او فصل بعد در تیمی بازی می‌کند که الف. ق سرمربی آن باشد و همانطور که مدیر روستا گفته بود، الف. ق سرمربی استقلال شد و بائو نخستین خرید این تیم.

فصل ۹۲ - ۹۱ استقلال در بازی با سپاهان در دور رفت، حریف زردپوشان نیست اما برخلاف جریان بازی، خسرو حیدری گلزنی می‌کند. حسن اشجاری در هنگام حمله حیدری به دروازه سپاهان فضا را خالی کرده و در پست خود حضور ندارد. جمشیدیان هم که می‌تواند به توپ برسد با مکثی ناگهانی شرایط را برای حیدری مهیا می‌کند. جمشیدیان در نیمه نهایی جام حذفی هم پنالتی خود را به آغوش رحمتی می‌فرستد اما نمی‌تواند مانع فینالیست شدن سپاهان شود.

اشجاری در نیم فصل و جمشیدیان پایان فصل راهی استقلال می‌شوند. محمدمهدی نظری، بازیکن سابق فجر سپاسی نیز در بازی با استقلال به دلیل عملکردی ضعیف و از دست دادن موقعیت تک به تک تعویض می‌شود و درحالی که سرپرست فجر او را به کم‌فروشی متهم کرده بود، سر از استقلال درمی‌آورد اما باز چیزی ثابت نمی‌شود.

■ لیگ‌های پایین‌تر

تمام اتهامات تبانی اما به لیگ برتر بازنمی‌گردد و در لیگ‌های پایین‌تر به دلیل عدم نظارت جدی، این قبیل شایعات بیشتر است.

فروردین ۸۹ در روزهای پایانی لیگ دسته ۳، شهرداری هشتگرد و انصار شهریار با امتیازی مشابه برای صعود به پلی‌آف تلاش می‌کنند. تفاضل شهرداری ۲+ و انصار ۱۳+ است. شهرداری به ۱۵ گل نیاز دارد برای صعود به مرحله بعد. در هفته پایانی، هشتگرد نیمه اول بازی با آبیک را ۵ بر ۲ و نیمه دوم را با ۱۷ گل دیگر به پایان می‌برد تا پیروزی شهرباری‌ها با نتیجه ۲ بر یک به جایی نرسد. مربی آبیک به دلیل تماس‌های مشکوک ۶ روز قبل حدس می‌زند چه اتفاقی در حال رخ دادن است اما انتقاد او به بازیکنان بابت کم‌فروشی‌شان به جایی نمی‌رسد.

سال ۹۳ خبرگزاری‌ها از پیروزی یک تیم قعر جدولی با ۵۸ گل خبر می‌دهند. مسابقاتی در سطح جوانان برگزار می‌شود و یک تیم شهرستانی که به خاطر باخت‌های سنگین در قعر جدول قرار داشته، برای بقا در لیگ نیاز به یک پیروزی پرگل در بازی آخر دارد

. این تیم شمالی برای بقا باید در بازی پایانی با تفاضل ۵۶ گل به پیروزی می‌رسید و اتفاقاً حریف خود را ۵۸ بر یک شکست داد! سال ۹۰ بهروز رهبری‌فرد از تبانی تیم استیل آذین در لیگ یک پرده برداشت و گفت تیم ما ۱۰۰ میلیون به داور داد تا بازی را درآورد. اسفند ۹۵ رسانه‌ها از احتمال وقوع یک تبانی در لیگ جوانان خبر دادند. جوانان استیل آذین برای قهرمانی به ۸ گل نیاز دارد و مقابل سپهر پارس که در هر بازی تقریباً یک گل خورده ۸ گل می‌زند.

هر چند در بازی همزمان مس ویژن ۲ بر یک راه‌آهن را برده و قهرمان می‌شود اما ممانعت برای فیلمبرداری از بازی بحث تبانی را داغ‌تر می‌کند. به این موارد می‌توان شایعه توصیه داور به رحمتی برای پریدن به سمتی خاص برای گرفتن پنالتی در همین فصل و همچنین بحث پرچم‌های میلیونی که گفته می‌شود خط نگه‌دارها و کمک‌داورها می‌زنند نیز اضافه کرد.

افزایش شایعات در فوتبال با مسکوت گذاشتن اتهامات

نگاه
سعید احمدیان

شایعات ریز و درشت سال‌هاست بر سر فوتبال ایران آوار شده است، شایعاتی که هیچ گاه مشخص نمی‌شود واقعیت دارد یا همان جوری روی هوا پخش شده و هیچ مدرک محکمه‌پسندی پشت آن نیست، این درد فوتبال کشورمان است، ورزشی که شنیده‌های زیادی درباره تخلفات کوچک و بزرگی که در آن رخ می‌دهد، آن را دربرگرفته است، مانند اتفاقی که جمعه هفته گذشته در لیگ برتر افتاد، گل دوم تراکتور به سیاه‌جامگان با توجه به عدم تلاش مدافع مشهدی برای دفع توپ خبرساز شد و پس از بی‌تفاوتی بازیکن سیاه‌جامگان بود که شایعات بالا گرفت و شایعه تبانی در شبکه‌های اجتماعی دست به دست می‌چرخید، شایعه‌ای به این مضمون که «مدافع سیاه‌جامگان به تراکتور راه داده است!» همان طور که پیش‌بینی شد، این اتهام خیلی زود تکذیب شد، مانند تمام اتهام‌هایی که حول و حوش فوتبال به گوش می‌رسد. سال‌هاست فوتبال ایران حاشیه‌های مختلف روبه‌روست و با ورود پول‌های بی‌ضابطه و پدیده قراردادهای میلیاردی از بودجه عمومی کشور و بیت‌المال، زمینه را برای فساد و تخلفات مختلف در فوتبال ایران آماده کرده است و قابل انکار نیست که در چند فصل گذشته کمتر کسی بوده که از فضای حاکم بر تهران دفاع کند و خیلی‌ها بر فساد در فوتبال صحه گذاشته‌اند. آرشیو رسانه‌ها پر است از مصاحبه‌های مربیان، بازیکنان و برخی مدیران که دست به افشاگری زده‌اند و پشت پرده‌های زشت فوتبال را افشا کرده‌اند. خبرهایی که درباره تخلفات گسترده فوتبال در جامعه پخش شده، حتی نمایندگان مجلس را هم واداشت تا وارد عمل شوند و دو سال روی پرونده فساد در فوتبال کار کنند، پرونده‌ای که سال گذشته از تریبون مجلس هم قرائت شد و پرده از روی زشت فوتبال کشورمان که سال‌هاست دلسوزان نسبت به آن هشدار می‌دهند، برداشت.

با این حال همه افشاگری‌ها، شایعات و پرونده‌هایی که درباره فساد و تخلفات مالی گسترده در فوتبال منتشر شده، هیچ کدام به مرحله صدور حکم انضباطی نرسیده و به آن رسیدگی نشده است. بدیهی است که نمی‌توان بر فسادی که در فوتبال ایران در حال فراگیر شدن است، چشم بست، مسئله‌ای که به عدم نظارت و برخورد با متهمان برمی‌گردد و سبب شده تا با اهمال نهادهای بازرسی و قضایی و همچنین ارگان‌های انضباطی فدراسیون فوتبال، فساد فوتبال روزبه‌روز بیشتر شود و دست‌های آلوده‌ای که به دنبال سوءاستفاده از این بازار مکاره هستند، حریص‌تر از قبل از فوتبال برای رسیدن به مقاصدشان استفاده کنند. همین مسئله سبب شده تا هر چند وقت یک‌بار شایعات و شنیده‌های مختلفی درباره یک تخلف و فساد جدید در فوتبال در سطح رسانه‌ها مطرح شود، با این حال به نظر می‌رسد عدم رسیدگی به این پرونده‌ها سبب شده تا فضای فوتبال هر روز که می‌گذرد، آلوده‌تر شود و شایعات مختلف بالای سر فوتبالی‌ها باشد. افشاگری‌ها، فقط این موضوع در سطح رسانه‌ها باقی می‌ماند و کمتر مربی و بازیکنی بوده که به خاطر تخلفاتی که در فوتبال وجود دارد، به صورت مستند مدارکش را درباره تبانی، دلالی و... به فدراسیون و مراجع قضایی ارائه کند و ترجیح می‌دهد در همان روزنامه یا خبرگزاری حرفش را بزند و دیگر آن را پیگیری نکند.

نکته قابل تأمل این است که نهادهای نظارتی و قضایی هم میلی به بررسی اتهاماتی که متوجه جامعه فوتبال است، نشان نمی‌دهند و در سال‌های اخیر با وجود افزایش فساد در فوتبال و سوءاستفاده‌هایی که در این زمینه می‌شود اما دستگاه‌های قضایی ورود جدی به این پرونده‌ها نداشته‌اند. پرونده فساد در فوتبال که توسط مجلس تهیه شد و در آن سیاهه قطوری از فساد فوتبالی‌ها منتشر شد، هم تا امروز که بیش از یک سال از قرائت آن در مجلس می‌گذرد، وارد مرحله اجرایی و محاکمه متهمان نشده و بایکوت مانده است. این در حالی است که ورود مجلس به فساد در فوتبال، امیدواری‌های زیادی را برای برخورد با متهمان و سوءاستفاده‌کنندگان از بیت‌المال به وجود آورده بود اما حالا به نظر می‌رسد پرونده فساد در فوتبال هم مانند تمام افشاگری‌ها و همچنین شایعاتی که حول این رشته ورزشی می‌چرخد، قرار نیست به آن رسیدگی شود و در بایگانی مجلس در حال خاک خوردن است. عدم رسیدگی به اتهامات و فسادی که متوجه فوتبال است، فضای فوتبال را بیشتر از همیشه غبارآلود کرده و نشان داده اراده‌ای برای شفافیت در فوتبال وجود ندارد، مسئله‌ای که می‌تواند هم نگاه افکار عمومی را نسبت به این رشته منفی‌تر کند و هم بستر فساد را گسترده‌تر کند، خطری که با شفاف‌سازی مسئولان می‌تواند روزبه‌روز کمتر شود.

تبانی‌های ثابت نشده جام‌جهانی

حاشیه
فریدون حسن

دنیای فوتبال حرفه‌ای هرچند به تعدادی انگشت‌شمار اما با معماهایی روبه‌روست که می‌توان در نگاهی بدبینانه نام تبانی روی آنها گذاشت. آنچه مشخص است اینکه هیچ کدام از این اتفاقات که در برابر چشم هزاران هوادار حاضر در ورزشگاه‌ها و میلیون‌ها بیننده تلویزیونی به عنوان تبانی ثابت نشده و هیچ کس هم به خاطر آن مجبور به پاسخگویی در دادگاه یا محاکم قضایی فوتبال نشده است.

■ لابی سیاسی

دیدار آرژانتین و پرو در مرحله دوم رقابت‌های جام‌جهانی ۱۹۷۸ را باید بزرگ‌ترین معمای تاریخ فوتبال نامید، دیداری که با برتری ۶ بر صفر آرژانتین به پایان رسید تا آلبی‌سلسته بالاتر از برزیل به خاطر تفاضل گل راهی دیدار فینال مقابل هلند شود. آرژانتین، هلند را هم برد و فاتح جام‌جهانی شد اما هنوز بعد از گذشت نزدیک به ۴ دهه از آن تاریخ بسیاری معتقدند یک لابی و توافق سیاسی میان دو حکومت دیکتاتوری آرژانتین و پرو بر سر مبادله ناراضیان سیاسی پرو در عوض پیروزی آرژانتین نتیجه این بازی را رقم زد. آرژانتین باید با اختلاف ۴ گل پرو را می‌برد تا بالاتر از برزیل که پیش از این ۳ بر صفر پرو را برده بود به فینال صعود کند، این اتفاق رخ داد و شاگردان منوتی در دیداری که بوی تبانی از آن به مشام می‌رسید ۶ بر صفر پیروز شدند ولی همه چیز در قهرمانی آنها گم شد، هر چند که بعدها یکی از سناتورهای بازنشسته پرو پرده از اسرار این بازی برداشت اما حتی بیان حقیقت هم نتوانست قهرمانی آرژانتین در جام‌جهانی ۷۸ را کمرنگ کند. در این میان فقط حق طلایی‌پوشان برزیل پایمال شد که بدون حتی یکی شکست روی پله سوم جام‌جهانی قرار گرفتند.

■ مشمئزکننده چون نژادپرستی

تیم‌ملی فوتبال الجزایر شگفتی‌ساز جام‌جهانی ۱۹۸۲ اسپانیا شد، الجزایر، آلمان غربی مدعی را با تمام ستارگانش چون شوماخر، رومنیگه، لیت‌بارسکی، مولر، بریگل و... ۲ بر یک شکست داد و ۳ بر ۲ هم از سد شیلی گذشت، مردان سبزپوش به اتریش ۲ بر صفر باختند تا این فرصت را به آلمان‌غربی و اتریش بدهند تا در یک تبانی مشمئزکننده که نوعی نژادپرستی آلمانی - اتریشی از آن به مشام می‌رسید آخرین بازی گروه دوم رقابت‌های جام‌جهانی ۱۹۸۲ اسپانیا را به سود آلمان‌غربی در شرف حذف رقم بزنند، آلمانی که با این تبانی حتی تا فینال هم رسید.

ماجرا از این قرار بود که آلمان غربی باید یک بر صفر بازی را از اتریش می‌برد تا دو تیم راهی مرحله بعدی و الجزایر حذف شود. هر نتیجه دیگری با توجه به جدول رده‌بندی و تفاضل گل‌ها حکم به حذف یکی از این دو تیم و صعود الجزایر می‌داد. آلمان‌ها در ۱۰ دقیقه ابتدایی به گل رسیدند و ۸۰ دقیقه بعد بازی دو تیم فقط در زمین راه رفتند. کار به جایی رسید که یک هوادار آلمانی پرچم کشورش را به آتش کشید و الجزایری‌های حاضر در ورزشگاه همراه با آلمانی‌ها با هو کردن و نشان دادن پول به بازیکنان دو تیم آنها که متعلق به نژاد ژرمن بودند را متهم به تبانی کردند.

■ لابی کره، بلای جان ایتالیا و اسپانیا

کره جنوبی در نخستین جام‌جهانی مشترک قرن بیست و یک در سال ۲۰۰۲ به مقام چهارم رسید، آن هم در شرایطی که بعد از صعود از مرحله مقدماتی دو مدعی بزرگ یعنی ایتالیا و اسپانیا را حذف کرد. اما چشم‌بادامی‌های شرق آسیا چگونه موفق به انجام این کار بزرگ شدند. کره جنوبی مقابل چشم میلیون‌ها بیننده جام‌جهانی ابتدا ایتالیای بزرگ را قربانی کرد. داور کلمبیایی این بازی توسط کره جنوبی تطمیع شده بود، اشتباهات فاحش و عمدی او کار را به جایی رساند که کره جنوبی با یک گل کاملاً مشکوک ۲ بر یک ایتالیا را برد و راهی مرحله بعد و مقابله با اسپانیا شد.

ماتادورها نیز از تبانی کره‌ای‌ها در امان نماندند، جمال القندور مصری مأمور بود تا کره‌ای‌ها را هرطور شده راهی نیمه نهایی کند بنابراین گل صحیح مورینتس مردود اعلام شد تا کره جنوبی در ضربات پنالتی پیروز شود. کره با این عمل کثیف دو نسل طلایی فوتبال ایتالیا و اسپانیا را از رسیدن به مراحل بالاتر جام‌جهانی محروم کرد و البته خود نیز نتوانست در نیمه نهایی کاری از پیش ببرد و با شکست مقابل آلمان و ترکیه در نهایت چهارم شد.